

Forskning och utveckling (FoU)
vid Utbildningsförvaltningen Piteå kommun

Forsknings- bevakning vt.26

En sammanställning av aktuell
forskning inom förskolan

Piteå
kommun

Innehåll

Avhandlingar	4
Pedagogiska representationer av ondska: en intervjustudie och en barnboksstudie	5
Kristina Pautkina, Södertörns högskola	5
The culturally and linguistically diverse Swedish preschool: unravelling conceptualisations and policy processes.....	6
Maria Papakosma, Umeå universitet	6
Interaction and language use in monolingual and multilingual preschool language environments	8
Karolina Larsson, Lunds Universitet.....	8
Vårdnadshavares delaktighet. En del av förskolans demokratiska uppdrag	10
Charlotte Öhman, Jönköpings universitet	10
Playful reading: fostering parent-infant interaction and communication through interactive shared reading.....	12
Emma Bergström, Linneuniversitet	12
”Vi måste kunna dansa i ramen”. En multietnografisk studie om vad undervisning kan bli i förskola.....	14
Kristine Hultberg Ingridz, Malmö universitet	14
Grupphandledning och välbefinnande. Förskolepedagogers och specialpedagogers upplevelser av krav och resurser i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.....	15
Veronica Semelius Granevald, Högskolan Dalarna	15
.....	17
Artiklar	17
Narrativ lek som språkutvecklande praktik – Förskollärares stöttning av begreppsbildning hos flerspråkiga barn i förskolan.....	18
Hiba Abou-Taouk, Göteborg universitet	18
Cecilia Wallerstedt, Göteborg universitet.....	18
Malin Nilsen, Göteborg universitet	18
Förskollärares resonemang om böckers funktioner i högläsning.....	19
Cecilia Lindström, Linköpings universitet	19
Maria Simonsson, Linköping universitet.....	19
Niklas Pramling, Göteborgs universitet	19
Charging their batteries’. Preschool teachers’ perspectives on children’s touch in early childhood education	20
Madeleine Wirzén, Linköpings universitet	20

Asta Cekaite, Linköpings universitet	20
Guidad lek i förskolan – didaktiska möjligheter för naturvetenskapligt och språkligt lärande	21
Maria Simonsson, Linköpings universitet	21
Asta Cekaite, Linköpings universitet	21
Gordana Novaković, Motala Kommun	21
Marie Lorin, Motala Kommun	21
Karin Wikström, Motala Kommun	21
Michaela Karlsson, Motala Kommun	21
Flerstämmig högläsningsdidaktik i förskola	22
Åsa Delblanc, Malmö universitet, Sverige	22
Ann-Christine Vallberg Roth, Malmö universitet	22
När språklig mångfald konstrueras som 'problem' – en analys av lokala språkpolicydokument i förskolan	23
Petra Classon, Göteborgs universitet	23
Annika Åkerblom, Göteborgs universitet	23
Defining professional digital competence of early childhood teachers working with mathematics	24
Tamsin Meaney, Western Norway University	24
Elena Severina, Western Norway University	24
Marianne Undheim, University of Stavanger	24
Francesca Granone, University of Stavanger	24
More and merrier: Teachers' views of aesthetic approaches during read-alouds	25
Sofie Tjåru, Åbo Akademi University	25
Heidi Höglund, Åbo Akademi University	25

Forskning och utveckling (FoU)
vid Utbildningsförvaltningen Piteå kommun

Avhandlingar

Bilden är genererad med hjälp av Adobes AI program
Firefly. Instruktionerna för att ta fram bilden
är: "Samlad forskning inom förskolan (förstoringsglas)
utveckling, lärande, omsorg".

Piteå kommun

Pedagogiska representationer av ondska: en intervjustudie och en barnboksstudie

Kristina Pautkina, Södertörns högskola

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Avhandlingen Pedagogiska representationer av ondska i förskolan: en intervjustudie och en barnboksstudie undersöker vilket utrymme och mening ondska, definierad som grymhet och lidande, kan ha i förskolans pedagogiska verksamhet. Avhandlingen består av två delstudier som båda förankras i en hermeneutisk kunskapssyn. Intervjustudien är förlagd till ett praktiskt och socialt sammanhang och bygger på kvalitativa intervjuer med förskolepedagoger. Deras berättelser om hur de föreställer sig ondska och hur de hanterar uttryck för grymhet och lidande i sin praktik analyseras genom Klaus Mollenhauers teori om pedagogisk presentation och representation. Barnboksstudien orienterar sig mot en symbolisk värld och individuellt meningsskapande. Analysen av hur ondska representeras i ett urval barnböcker görs med stöd i Fred C. Alford's existentiella teori om ondska och Bruno Bettelheims arbete om sagans betydelse för barns meningsskapande. Resultaten visar att de intervjuade pedagogerna undviker begreppet ondska och i stället omtolkar svåra erfarenheter i termer av trygghet, empati och värdegrund, med syftet att skapa distans och skydd för barnen. På så sätt anser de sig skydda barn från överväldigande erfarenheter samtidigt som de skapar ingångar till världen som baseras på trygghet, empati och gemenskap. De analyserade barnböckerna representerar däremot ondska genom symboler och narrativ – såsom en fientlig värld, moraliska gråzoner och döden – och öppnar därigenom för existentiella reflektioner och meningsskapande. Avhandlingen visar hur pedagogiska representationer av ondska till sin natur är indirekta och rör sig i spänningen mellan skydd och kunskapsförmedling. Den visar att begreppet ondska, trots att det ofta saknas i pedagogiska diskurser, kan fungera som en viktig ingång för att hjälpa barn skapa mening i möten med grymhet och lidande.

The culturally and linguistically diverse Swedish preschool: unravelling conceptualisations and policy processes

Maria Papakosma, Umeå universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

In recent years, increasing cultural and linguistic diversity in Sweden has significantly affected early childhood education and care (ECEC) that must adapt, reframe, and develop new educational approaches to fulfil its mission toward democracy, citizenship, and equity. This thesis aims to gain a deeper understanding of how Swedish ECEC policy conceptualises and addresses cultural and linguistic diversity across national and local levels, how these conceptualisations evolved over time, and how different institutional actors interpret and enact these policies in their professional practice.

The empirical data consist of qualitative semi-structured interviews with national policy actors and preschool principals, as well as review and analysis of diversity policy documents across national and local institutional levels. The research examines how diversity is conceptualised, interpreted, and enacted in Swedish ECEC settings by using an interculturality lens, policy analysis, language-orientations and equity leadership as theoretical frameworks.

The results indicate that diversity in Swedish ECEC policy is characterised by dynamic, relational understandings embedded in intercultural narratives. The thesis demonstrates a consensus and a policy shift towards prioritising Swedish language development for children's future educational, social, and economic opportunities. Multilingualism has been historically portrayed positively in policy discourse, and the findings identify its multifaceted nature, but also a trend towards making multilingual support conditional upon children's Swedish language development. At the local level, the thesis examine principals' perceptions of the interplay of socioeconomic factors and contextual conditions in diversity policy enactment in highly diverse preschools. Recruitment difficulties for qualified staff, communication and attendance barriers create constraints with implications for educational equity. It reveals how principals respond to these by developing equity-oriented leadership practices to recontextualise policy frameworks to their local realities. In doing so, it provides a framework for understanding trust-building and cultural navigation processes.

In synthesizing the findings, the thesis contributes to understanding how Swedish ECEC policy has expanded preschool's role beyond care to school preparation, integration, prevention of societal challenges, and democratic value formation, with implications for diversity policy and social cohesion. It offers a novel perspective on the relationship between national policy actors' knowledge production, evolving diversity frameworks, and equity-oriented leadership

practices in diverse settings. The thesis highlights the need for more comprehensive policy initiatives and political attention to the complexities placed on ECEC institutions in diverse preschools. It argues that achieving equity in preschools requires sustained, coordinated effort and structural support that extend beyond issues of increased participation or language development alone.

Interaction and language use in monolingual and multilingual preschool language environments

Karolina Larsson, Lunds Universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Many factors influence the language environment in preschool, for example, the language background and competence of the teachers, children's ages, language proficiency levels and language backgrounds, the access to play and learning materials and the composition of preschool groups. There is a lack of knowledge on how various aspects of the interactive language environment in preschool relate to children's language use and language learning. To shed some light on these processes and begin to fill the knowledge gap on how different language environments create various conditions for children's language learning in preschool, the present thesis includes studies on various aspects of teachers' and children's interactional practices.

The aim of the thesis is to highlight variation in preschoolers' and teachers' interaction and language use in monolingual and multilingual preschools in Sweden. The following research questions have guided the analysis: What characterizes children's and teachers' verbal and embodied interaction and language use in preschools with monolingual and multilingual children? How do teachers' and children's interaction and language use contribute to the preschool language environment, and what does this signify for multilingual children's opportunities to acquire the language of education?

The study builds on video ethnographic data. Teachers and children from eight preschool units situated in both monolingual areas with high socioeconomic status and multilingual areas with low socioeconomic status participate. The data collection took place during nine months, and each group of teachers and children were video recorded on several occasions during ordinary preschool activities such as play, mealtimes, teaching and storybook-reading. The video recorded data was transcribed and analyzed drawing on Conversation analysis. As a complement to the video data, the participating children's language production and language comprehension were assessed using The New Reynell Developmental Language Scales (NRDLS, Swedish version) and nonsense words. Furthermore, for paper 3 and 4, the transcriptions were also analyzed linguistically regarding word types, word tokens and decontextualized turns.

The findings show that children use code-switching and crossing as interactional resources. Children are multilingual policy agents who create their own social and linguistic norms through multilingual practices, and they sometimes choose an 13 alternative language as lingua franca in preschool (in this case English). Children's play in both areas are characterized by

interaction, joy, community, and joint attention, which create rich and stimulating social environments. However, children's use of vocabulary differs between the areas, including both qualitative aspects (e.g. the use of technical words and decontextualized turns), and quantitative aspects (e.g. word tokens and word types used). The vocabulary which children expose each other to during peer play talk is shaped and conditioned by their knowledge of the preschool lingua franca, in this case Swedish. L2 children in the multilingual preschools lack access to play with L1 speakers of the language of education, and their peer play talk is restricted by a joint low proficiency in Swedish. L1 children in monolingual preschools lack access to play with multilingual peer models.

The findings also show that when children are allowed to take initiatives and act on their topics of interest during language teaching sessions, opportunities for concept development, abstract thinking, cooperation and compromise arise. The preschool language teaching practices need to be both dynamic and flexible in relation to children's language backgrounds and their use of various language resources. A challenge arises when teachers and children have limited access to a lingua franca during language teaching. However, it is the role of the teacher to use a rich and varied language and to act responsively, and both follow and extend children's contributions. Teacher's use of SSS might contribute to a language conducive context for children with special needs, but there is a risk that teachers' focus on performance of SSS might constrain their ability to act in reciprocal and communicatively responsive ways. Teachers' use of SSS therefore needs to be related to fundamental aspects of high-quality language interaction.

The study concludes that children make strategic choices regarding which language to use in different contexts. All children have the right to participate, not only in socially rich and engaging play, but also in language conducive play where they can use and develop the curricular target languages (Swedish and children's various L1). When children are unable to act as sources of rich input to each other, their teachers need to verbally support and enrich their play. Such support includes knowledge and use of a rich and diverse lexicon, advanced grammar and decontextualized language. Since teacher responsivity is significant, training preschool teachers how to improve their responsively oriented interactions with children might be a productive way of promoting the language learning environment of both monolingual and multilingual preschools.

Vårdnadshavares delaktighet. En del av förskolans demokratiska uppdrag

Charlotte Öhman, Jönköpings universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Bakgrund

Denna avhandling handlar om vårdnadshavares delaktighet i förskolan. Vårdnadshavare har rätt till att vara delaktiga i sitt barns utbildning. Förskolan och förskollärare har ansvar för att delaktighet främjas och möjliggörs. Denna delaktighet är dock villkorad.

Syfte

Avhandlingens huvudsakliga syfte är att undersöka vårdnadshavares delaktighet i förskolan och därigenom bidra med kunskap om hur denna delaktighet formar förskolan som en mötesplats för individ och samhälle. Därutöver syftar avhandlingen till att undersöka vårdnadshavares delaktighet relaterat till förskolläraryupdraget.

Metod

Fokusgruppsamtal, individuella intervjuer, deltagande observationer samt dokumentanalys används som metod.

Resultat

Vårdnadshavares delaktighet i förskolan visar sig när pedagogisk dokumentationspraktik, undervisning, utvecklingssamtal samt utvärderingsarbete används som kommunikationsverktyg och en mötesplats för att främja kontinuerlig dialog med vårdnadshavare. Vårdnadshavare har olika upplevelser av delaktighet i förskolan, de finner valfritt att delta i beslutsfattande. De vill ha en personlig relation, vara delaktiga men nöjer sig med att bli informerade. För att möjliggöra att vårdnadshavare upplever sig delaktiga behövs att förskollärare är i dialog med vårdnadshavare om hur delaktighet kan förstås utifrån deras specifika sammanhang. Vårdnadshavares delaktighet i termer av demokrati påverkas av olika omständigheter. En sådan omständighet är att förskollärare behöver tydliggöra samarbete samt samtala om förskolans utbildning och undervisning. Förskollärares arbete med pedagogisk dokumentation, undervisning, utvecklingssamtal samt utvärderingsarbete kan därigenom främja att barn och vårdnadshavare känner engagemang och möjlighet att påverka sitt sammanhang, och därigenom också världens utveckling. En annan omständighet är att vårdnadshavare vill vara delaktiga utifrån sina egna förutsättningar och därigenom känna sig som mer än just vårdnadshavare på förskolan. Vårdnadshavare litar på förskollärares och

arbetslagets kompetens, det räcker med att få information, kunna välja att delta i beslut och därigenom påverka – de visar tillit till förskolan.

Slutsatser

Delaktighet i förskolan behöver synliggöras. Förskollärare har därför orsak att ha dialog med vårdnadshavare om hur delaktighet kan förstås i specifika kontexter, utifrån individuella förutsättningar. Förskollärares kompetens gällande kontinuerlig dialog är därmed viktig. Genom kontinuerlig dialog kan fler berättelser ta plats i förskolan och därigenom främja social hållbarhet. Men, utrymme för fler berättelser kräver tid. Förskolan behöver reflektera över och ta ställning till hur den tid som finns till förfogande ska förvaltas. Förskollärare behöver ha ett kritiskt förhållningssätt gentemot sin egen påverkan, förskolans rutiner och arbetssätt för att möjliggöra vårdnadshavares delaktighet. Syfte med rutiner och arbetssätt måste som helhet problematiseras. Pedagogisk dokumentation, undervisning, utvecklingssamtal samt utvärderingsarbete kan fungera som en delaktighetsbrygga mellan hemmet och förskolan. Förskolan främjar därmed sin roll som en demokratisk mötesplats i samhället.

Playful reading: fostering parent-infant interaction and communication through interactive shared reading

Emma Bergström, Linneuniversitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Shared reading is associated with benefits for language development and parent-child emotional connection. This thesis examines interactive shared reading, including full-term and preterm infants, focusing on parenting practices, parent-infant interaction, and communication. Four studies were conducted using methodological pluralism.

Study I, a two-part feasibility study, developed and evaluated an interactive shared reading intervention for preverbal infants. Subjects included 11 dyads randomly selected from a larger sample. Part one was descriptive, using interviews to establish feasibility. Caregivers described changes in reading behaviors and infant responses. Part two included a within-subject pretest-posttest intervention design to explore gains in cognitive and language abilities. Some improvements in language were observed; no changes were found in cognitive development.

Study II was a quasi-experimental study with between-group and within-group comparisons, as well as comparisons to standard scores. An extended intervention group ($n = 11$), receiving more sessions, was randomly selected from treatment-as-usual (TAU). The extended group was compared to the TAU group ($n = 77$). No significant between-group differences in language were found. Both groups improved in symbolic language post-intervention compared to standard scores; effect size analysis favored the extended intervention. Within-group analysis indicated gains in symbolic language for TAU.

Study III used a qualitative design to explore parents' experiences of the reading intervention one year post-intervention. The 11 caregivers from previous studies were interviewed, and responses were analyzed using reflexive thematic analysis with a descriptive inductive approach. Two main themes emerged: playful reading and discovering my baby's way of communicating, each with two subthemes. Reading together was described as enjoyable, and parents reported becoming more attuned to their infant.

Study IV introduced the intervention to three parents and their preterm children in a convergent mixed-methods study, combining a single-subject A-B design with time delay and a semi-structured interview. Findings suggest that interactive shared reading can foster communication and mutual interactions.

A conceptual model integrating findings across all studies was developed. Results indicated that interactive shared reading has the potential to nurture parent-infant relationships, support parenting practices, and enhance early communication.

”Vi måste kunna dansa i ramen”. En multietnografisk studie om vad undervisning kan bli i förskola

Kristine Hultberg Ingridz, Malmö universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakten

Den här avhandlingen utforskar vad undervisning kan bli i förskola. I avhandlingen utgår jag från ett nyfiket utforskande för att förstå undervisning utifrån förskolepraktikens premisser där pedagogiska relationer är centrala. Det innebär specifikt att undervisning utforskas med förskolevardagen som utgångspunkt. Det övergripande syftet med avhandlingen är att bidra med kunskap om vad undervisning kan bli i förskola utifrån en multietnografisk studie. Avhandlingen grundas på tre artiklar och en kappan. Två av artiklarna grundas på empiriska studier genomförda i förskola med en videokamera som verktyg för att generera empiri. Avhandlingens tredje artikel drivs av ett teoretiskt tänkande om yngre barns utbildning i förskola.

Med anknytning till Kansanens pedagogiska nivåer, bidrar avhandlingen med kunskap om undervisning i förskola som innehar en rörelse mellan 1) aktionsspråk 2) teoretiskt språk och 3) meta-teoretiskt språk och metodologiskt analyspråk. Kappan drivs av en övergripande forskningsfråga som besvaras genom en rörelse mellan Kansanens pedagogiska nivåer vilket erbjuder ytterligare bidrag genom begreppet didaktiskt flerspråkande. Undervisning i förskola såväl i praktik som i teori kan vara både i takt och otakt och inkludera pedagoger, barn och objekt/innehåll och kan vara mycket mer än att hitta verktyg för att mäta kunskap. Avhandlingen bidrar till fortsatta diskussioner om hur undervisning utifrån förskolans premisser kan ha en möjlighet att bli socialt rättvis genom didaktiskt flerspråkande i förskolans utbildning. Social rättvisa som didaktiskt flerspråkande fokuserar social rättvisa som språkande relation mellan barn, pedagog och innehåll/objekt, mellan aktionsnivå och (meta)teoretisk nivå

Grupphandledning och välbefinnande. Förskolepedagogers och specialpedagogers upplevelser av krav och resurser i arbetet med barn i behov av särskilt stöd

Veronica Semelius Granevald, Högskolan Dalarna

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

The overarching aim of the thesis is to contribute in-depth knowledge regarding psychosocial well-being of preschool educators and special needs educators (SNEs) in relation to their work with children in need of special support (CINSS) in preschool settings. This aim includes developing measurement instruments applicable to the study and enhancing understanding of the perception of special educational group supervision (SEGS) as a potential support resource. The theoretical framework draws on the concept of salutogenesis, including the Work-related Sense of Coherence (Work-SoC), as well as the Job Demands-Resources (JD-R) theory. Four studies were conducted. The research design is a cross-sectional study employing two web-based surveys as the method of data collection. Through a multi-stage sampling process, a total of 90 preschool educators comprising 65 preschool teachers and 25 child carers from 34 randomly selected municipalities in Sweden responded to the voluntary survey directed at preschool educators. Additionally, 42 SNEs from 25 municipalities completed the survey aimed at SNEs. Empirical data collected through these questionnaires were analysed using descriptive statistics (Studies I–IV), inferential statistics (Studies I–III), and directed content analysis (Study IV).

The overarching findings indicate that both SNEs and preschool educators generally report a high Work-SoC, which is positively associated with job resources and negatively with job demands. Perceived control and social support emerged as particularly important resources. Interprofessional collaboration, especially for SNEs, was linked to enhanced personal development and reduced job demands. Contextual factors such as group size and reflection time varied but did not significantly predict perceived job demands when Work-SoC and job resources were considered. SEGS was perceived as supportive and meaningful, though discrepancies between expectations and experiences suggest potential for further development. Overall, the findings highlight the relevance of the theoretical framework in understanding well-being in preschool settings.

This thesis underscores the importance of Work-SoC (comprehensibility, manageability, and meaningfulness), perceived control, and social support in reducing job demands and promoting well-being among preschool professionals in working with CINSS. It also highlights the

potential of structured SEGS as supportive resource, although further development is needed to align practice with participants' experiences.

Artiklar

Bilden är genererad med hjälp av Adobes AI program
Firefly. Instruktionerna för att ta fram bilden
är: "Samlad forskning inom förskolan (förstoringsglas)
utveckling, lärande, omsorg".

Piteå kommun

Narrativ lek som språkutvecklande praktik – Förskollärares stöttning av begreppsbildning hos flerspråkiga barn i förskolan

Hiba Abou-Taouk, Göteborg universitet

Cecilia Wallerstedt, Göteborg universitet

Malin Nilsen, Göteborg universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

I den svenska samhällsdebatten finns idag ett stort fokus på barns språkutveckling, redan i förskolan, där det poängteras att alla ska behärska majoritets-språket. Från främst politiskt håll förespråkas aktiviteter som högläsning och boksamtal för att främja språkutvecklingen. Denna studie undersöker narrativ lek som språkutvecklande praktik. Genom videoobservationer av spontan lek, där förskollärare och flerspråkiga barn deltar, analyseras vilka begrepp på svenska som introduceras av förskolläraren, samt om och i vilken utsträckning barnen använder dem vidare. Resultaten visar hur förskolläraren introducerar en stor mängd begrepp och aktivt främjar och stöttar begreppsbildning genom att delta i leken, ställa frågor, utvidga dialoger och använda kulturella artefakter. Barnen responderar både verbalt och med hjälp av artefakter, och börjar i viss utsträckning även använda begreppen själva. Studien belyser den spontana lekens potential som språkutvecklande praktik, där förskollärare kan få en avgörande roll för möjligheterna till språkutveckling i svenska.

Nyckelord: begreppsbildning, flerspråkighet, förskollärares stöttning, lekresponsiv undervisning, narrativ lek

Förskollärares resonemang om böckers funktioner i högläsning

Cecilia Lindström, Linköpings universitet

Maria Simonsson, Linköping universitet

Niklas Pramling, Göteborgs universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Hur förskollärare resonerar kring böckers olika funktioner vid högläsning analyseras. Dessa resonemang – baserade på inspelade fokusgruppsintervjuer – conceptualiseras teoretiskt utifrån ett sociokulturellt perspektiv som (re)mediering konstituerande boken som en särskild typ av artefakt. Denna mediering blir särskilt tydlig i metaforerna i lärarnas resonemang. Resultaten visar att de olika funktioner som ges boken kan sammanfattas i termer av metaforerna: fönster, spegel, generator, punktum och motvikt. Denna reper-toar implicerar att låta barnen göra olika typer av erfarenheter och möta olika kunskapsområden och praktiker genom högläsning i förskolan. Studien bidrar med kunskap om hur en expandering av repertoaren av de funktioner böcker och högläsning kan fylla berikar yngre barns utbildning.

Nyckelord: boken som funktion och artefakt, fokusgruppsintervjuer, metafor, remediering, förskola

Charging their batteries'. Preschool teachers' perspectives on children's touch in early childhood education

Madeleine Wirzén, Linköpings universitet

Asta Cekaite, Linköpings universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

This study explores preschool teachers' perspectives on child-initiated touch in early childhood educational settings in Sweden. Touch is an inevitable and integral part of everyday life in early childhood, where it is important for development, care, and the formation of trusting social relationships. While prior research has predominantly examined adult-child touch, limited attention has been given to teachers' perspectives on child-initiated touch. This study uses an elicitation interview method aiming to examine preschool teachers' notions concerning the functions and purposes served by child-educator and children's peer group touch episodes in preschools in Sweden. The data consist of interviews with 15 educators, analysed using thematic discourse analysis. The findings show that children's touch is seen as a flexible tool used to communicate different needs, establish independence, set boundaries, and affirm social relations.

Guidad lek i förskolan – didaktiska möjligheter för naturvetenskapligt och språkligt lärande

Maria Simonsson, Linköpings universitet

Asta Cekaite, Linköpings universitet

Gordana Novaković, Motala Kommun

Marie Lorin, Motala Kommun

Karin Wikström, Motala Kommun

Michaela Karlsson, Motala Kommun

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Naturvetenskap i förskolan handlar inte bara om fakta och begrepp, utan om att väcka barns nyfikenhet för fenomen i omvärlden. I detta ULF-projekt, som har genomförts i samarbete med Linköpings universitet och en förskola i Motala kommun, har vi valt att fokusera på att utveckla undervisning med naturvetenskapligt innehåll genom lek, som även ger stöd för barns språkande och lärande. Denna förskola har närhet till naturen vilket möjliggör en pedagogisk verksamhet som integrerar både förskolans fysiska miljö och omgivande naturmiljöer. Avdelningen har 18 barn i åldrarna 3–5 år. Sex av barnen har ett annat modersmål än svenska och flera andra barn är i behov av extra språkstöd. Inledningsvis identifierade förskolepersonalen ett behov av att vidareutveckla undervisningen i syfte att skapa mer inkluderande, språkutvecklande och ämnesövergripande lärmiljöer för barns språkande. Ett särskilt fokus riktades mot att integrera guidad lek som en pedagogisk strategi för att stödja flerspråkiga barns lärande genom lekfulla men målinriktade aktiviteter, samtidigt som barnens egna initiativ och kreativitet ges utrymme. I detta sammanhang lyftes både barns kommunikation och deras naturvetenskapliga utforskande fram som centrala områden. Ambitionen var att erbjuda undervisning som främjar barns möjligheter att uttrycka sig verbalt och kroppsligt, på samma gång som de får möjlighet att undersöka och förundras över naturvetenskapliga fenomen i meningsfulla sammanhang. I denna artikel riktas fokus särskilt mot det didaktiska arbetet och syftet är att belysa hur förskolepedagogerna använder guidad lek, handdockor och naturmaterial för att skapa engagerande lärandesituationer i en flerspråkig förskolekontext. Särskilt belyses hur barnens språkande och lek samspelar med deras naturvetenskapliga utforskande.

Flerstämmig högläsningsdidaktik i förskola

Åsa Delblanc, Malmö universitet, Sverige

Ann-Christine Vallberg Roth, Malmö universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Denna studie undersöker hur olika perspektiv på högläsning i svensk förskola har uttryckts i styrdokument och praktisknära texter över tid, med särskilt fokus på nationella, kommunala och lokala nivåer. Genom en abduktiv didaktisk analys av historiska dokument, kommunala riktlinjer och nutida förskolepraktiker synliggörs hur högläsningens roll har förändrats och vilka faktorer som påverkat dess utveckling. Resultaten visar att högläsning inte följer en linjär utveckling mot förbättring eller försämring utan snarare utgör en komplex och dynamisk praktik som formats av pedagogiska, kulturella och strukturella villkor. Studien identifierar betydande skillnader mellan kommuner där högre utbildningsnivå i befolkningen korrelerar med kommunala riktlinjer som uppmanar till en mer omfattande och varierad högläsning. I kommuner med lägre utbildningsnivå framstår det i de kommunala riktlinjerna som om högläsning vore mer begränsat använd med en mer begränsad pedagogisk reflektion. Genom att introducera begreppet flerstämmig högläsningsdidaktik argumenterar studien för en breddad förståelse av högläsningens roll i förskolan i strävan efter demokrati. Denna ansats synliggör hur högläsning kan fungera som ett verktyg för att möta förskolans kompensatoriska uppdrag, men också hur ojämna förutsättningar riskerar att förstärka snarare än motverka utbildningsklyftor.

När språklig mångfald konstrueras som 'problem' – en analys av lokala språkpolicydokument i förskolan

Petra Classon, Göteborgs universitet

Annika Åkerblom, Göteborgs universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

I studien analyseras lokala policydokument för språkstöd i förskolan med fokus på hur de är uppbyggda och vilka språkliga normer och diskurser om flerspråkighet som kommer till uttryck i texterna. I takt med globalisering och migration har den språkliga mångfalden i svensk förskola ökat, vilket ses som en utmaning för förskollärare som enligt förskolans läroplan både ska stödja utvecklingen av majoritetsspråket svenska och samtidigt stödja barnens modersmål. Forskning visar att trots höga ambitioner med flerspråkig pedagogik är en enspråkig norm stark. Nio olika lokala policydokument analyserades utifrån Bacchis (2009) policyanalysmetod "What's the problem represented to be" samt Bernsteins (2000) begrepp klassificering. Resultaten tyder på att även om den lokala språkpolicyn syftar till att skapa en gemensam grund för förskolepersonalen att hantera språkutveckling för barn med flerspråkiga erfarenheter kan de diskurser som är inbäddade i språkpolicyn upprätthålla föreställningen om skillnaderna mellan barn med olika språkerfarenheter snarare än att stödja förskollärarna i att utveckla flerspråkig pedagogik. I stället för att hjälpa förskollärare med utmaningen att stödja alla barns språkutveckling fanns ett implicit bristperspektiv på de flerspråkiga barnen i de lokala språkpolicydokumenten.

Defining professional digital competence of early childhood teachers working with mathematics

Tamsin Meaney, Western Norway University

Elena Severina, Western Norway University

Marianne Undheim, University of Stavanger

Francesca Granone, University of Stavanger

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Although there are often calls for teachers to gain professional digital competency so they can provide appropriate experiences to the coming generations, there have been few insights about what knowledge and skills are needed by early childhood teachers, especially when engaging children with mathematics. In this article, the six areas of professional digital competency, outlined in the European Framework for the Digital Competence of Educators, are used to frame a discussion about the skills and knowledge that teachers, working in early childhood centres, need for working in early childhood centres. Our focus is on teachers working with a social policy pedagogical approach, which is based on children's own interests and play, as is the case in Norway. Using research articles as a basis, suggestions are offered about how to redefine the six areas for early childhood teachers. These suggestions are predominantly aimed at teacher educators who design courses to introduce preservice and in service teachers to integrate digital technologies into their work with mathematics for young children. Suggestions are also made about the kind of research which is needed that could contribute valuable information to future discussions and support the further development of teacher education courses.

More and merrier: Teachers' views of aesthetic approaches during read-alouds

Sofie Tjäru, Åbo Akademi University

Heidi Höglund, Åbo Akademi University

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Previous research has shown that treating children's literature as a source of inspiration for creativity or as aesthetic texts is seldom prioritized during read-alouds in early childhood education and care (ECEC). Therefore, this study aimed to examine ECEC teachers' views on incorporating aesthetic approaches into read-alouds. It focused on what benefits and challenges teachers perceive when employing aesthetic approaches during read-alouds. Six teachers, mostly working with six-year-olds, participated in the study. They received in-service training and took part in recurring group interviews about their implementation of aesthetic approaches. Thematic data analysis revealed that the teachers held positive views about aesthetic approaches, finding them enriching. However, balancing preplanned goals, in-the-moment contributions, and diverse needs was challenging. Since teachers rarely emphasized the literary elements of books, further research should explore these aspects in ECEC settings.